

Vergaderjaar 2021–2022

29 984

Spoor: vervoer- en beheerplan

Nr. 980

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 april 2022

Hierbij informeer ik uw Kamer over de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (hierna: algemene vergadering) van Railinfratrust B.V. (enig aandeelhouder van ProRail B.V.) en ProRail B.V. die heeft plaatsgevonden op 20 april 2022. De Secretaris-Generaal (SG) van mijn ministerie heeft als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden deelgenomen aan de algemene vergadering. Tijdens deze algemene vergadering zijn de jaarstukken van Railinfratrust en ProRail B.V. over 2021 vastgesteld. Middels deze brief ontvangt uw Kamer een weergave van de onderwerpen die tijdens de algemene vergadering besproken zijn en een afschrift van de jaarstukken¹.

De algemene vergadering van 20 april 2022

Actualiteiten en vooruitblik

Tijdens de algemene vergadering heeft de CEO van ProRail een presentatie gegeven over een aantal actualiteiten. Er is een terugkoppeling gegeven over de gevoerde acties op het vlak van veiligheid en de verbeteringen die zijn gerealiseerd zoals de sturingsmechanismen. Daarnaast heeft ProRail het ministerie meegenomen in de goede prestaties zoals reizigerspunctualiteit van de afgelopen tijd en heeft ProRail inzage gegeven in de effecten die de actuele ontwikkelingen zoals het conflict in Oekraïne kunnen hebben op haar werkzaamheden vanwege onder meer de schaarste van bouwmaterialen. ProRail bereidt zich daarnaast voor om waar mogelijk een humanitaire bijdrage te leveren zoals opvang van vluchtelingen in panden van ProRail. Tot slot heeft ProRail mij meegenomen in de wijze waarop zij strategisch prioriteert en heeft ProRail mij inzage gegeven in de ontwikkeling van haar integrale ontwikkelagenda en de effecten hiervan op de lange termijn activiteiten van ProRail en de keten. Hierbij is het van belang dat ProRail en het

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

ministerie ten behoeve van de prestaties op de lange termijn, waaronder de robuustheid van het spoor, de ambities uit het coalitieakkoord en beschikbare middelen afstemmen op elkaar. Hierover wordt het gesprek gevoerd met elkaar.

Behandeling van jaarverslag en jaarrekening

Ik heb mijn waardering uitgesproken aan de Raad van Bestuur (RvB) en de Raad van Commissarissen (RvC) over haar werkzaamheden in 2021 en complimenten gegeven over de zorgvuldige en volledige verslaglegging. Als aandeelhouder heb ik ook mijn waardering uitgesproken voor de maatregelen die de RvB genomen heeft om de organisatie op een zo goed mogelijke manier door corona te leiden.

Uit de jaarrekening van ProRail blijkt dat er sprake is van een negatief resultaat in 2021 van € 85 miljoen. Dit betreft het verschil tussen de verleende subsidie in 2021 en de werkelijke kosten van de door subsidieverlener opgedragen taken en is grotendeels het gevolg van een uitspraak in arbitrage over de beëindigingsvergoeding van de Prestatiegericht onderhoud-pilotcontracten. Dit betreft een eenmalig effect. Uw Kamer is in 2018 over de reden voor de voortijdige beëindiging van de PGO-pilotcontracten geïnformeerd². In 2021 heeft mijn voorganger aan uw Kamer gemeld dat het programma Prestatiegericht Onderhoud is afgerond³. In dat programma is gewerkt aan de transitie van zogeheten output-proces-contracten (OPC) naar prestatiegericht onderhoud (PGO)⁴. Dit zorgt ervoor dat het spoor betrouwbaarder is, dat duurzaamheid en innovatie worden gestimuleerd en dat het kleinschalig onderhoud tegen lagere kosten wordt uitgevoerd. In de administratieve nasleep van dit programma is eind 2021 in arbitrage uitspraak gedaan over de door ProRail aan de aannemers te betalen beëindigingsvergoeding voor de PGO-pilotcontracten.

Door deze arbitrage is een tegenvaller ontstaan. Daar staat tegenover dat de nieuw gegunde contracten (ter vervanging van de pilotcontracten) besparingen opleveren. Echter, omdat de besparingen reeds waren ingeboekt in de budgetbehoefte van ProRail voor instandhouding, leidt deze uitspraak ten opzichte daarvan tot genoemde tegenvaller op de jaarrekening.

Daarnaast is op apparaatskosten een negatief resultaat behaald, hierin zijn onder andere de kosten inzake de facilitering van hybride werken opgenomen.

Ten behoeve van de behandeling van de jaarstukken heeft de accountant een toelichting gegeven op zijn bevindingen en heeft aangegeven een goedkeurende verklaring te hebben afgegeven bij de stukken. De accountant sprak zijn waardering uit over het proces van de totstand-koming en de kwaliteit van het jaarverslag 2021. Als aandeelhouder heb ik – conform artikel 210 van het Burgerlijk Wetboek Boek 2 – de jaarrekening van Railinfratrust B.V. vastgesteld.

Herbenoeming president-commissaris van de Raad van Commissarissen (RvC)

De tweede zittingstermijn van de president-commissaris van de RvC van ProRail (de heer Alders) komt op 29 juni 2022 ten einde. Naar het oordeel

² Kamerstuk 29 984, nr. 787

³ Kamerstuk 29 984, nr. 926

⁴ Kamerstuk 29 984, nr. 671

van de RvC komt de heer Alders in aanmerking voor een volgende termijn vanwege zijn uitstekende kennis van de organisatie en operatie en zijn kennis en het begrip van het publieke domein. De voordracht wordt ondersteund door de Raad van Bestuur en de Ondernemingsraad. Voorafgaand aan de Algemene Vergadering heb ik een hernieuwd kennismakingsgesprek gevoerd met de heer Alders. Op basis van het voorgaande ben ik van mening dat de heer Alders goed voldoet aan de functie. Derhalve is tijdens de Algemene vergadering besloten de heer Alders opnieuw te benoemen als president-commissaris van de RvC voor de komende vier jaar.

Strategisch personeelsbeleid en Verkeersleiding

Tijdens de algemene vergadering heeft de RvB een update gegeven over het strategische personeelsbeleid. Deze is verder doorontwikkeld en op een langere termijn gericht. ProRail merkt dat er een tekort is aan met name technische geschoold personeel. Dit wordt ook breder in de sector gevoeld. Het is een potentieel risico voor projecten als dit tekort groter wordt in de komende jaren. ProRail zet een breed pallet aan maatregelen in om dit risico naar de toekomst toe te mitigeren. Zo start ProRail samen met de sector binnenkort met een erkende opleiding MBO railtechniek om zo een grotere instroom van goed opgeleide werknemers te faciliteren. In dit opleidingsmodel worden schoolverlaters, zij-instromers en statushouders in drie jaar tijd opgeleid tot basismonteur Energievoorziening of Treinbeveiliging. Deze opleiding start zeer binnenkort met de eerste groep. ProRail heeft naast het gezamenlijk opzetten van de studie ook werk en leerplekken aangereikt ten behoeve van deze opleiding.

ProRail trekt ondanks de krappe arbeidsmarkt personeel mede door de waardering voor ProRail als aantrekkelijk werkgever.

Tot slot is gesproken over de situatie bij de verkeersleiding. ProRail heeft een externe toets laten uitvoeren op hun plan van aanpak, dat op 27 januari 2022⁵ met uw Kamer gedeeld is. Hierover heb ik uw Kamer op 6 april 2022⁶ een brief gestuurd met de actuele status van de maatregelen. Ik constateer dat er weinig tot geen treinuitval is geweest door tekort aan treindienstleiders. Tegelijkertijd zie ik dat er veel gevraagd wordt van de verkeersleiders. Dat maakt dat de situatie tot zeker 2023 kwetsbaar zal zijn en met name de aanstaande zomerperiode. Ik houd daarom de situatie nauwlettend in de gaten en ik blijf met ProRail hierover in gesprek. Ik verwacht van ProRail dat zij het maximale blijft doen om treinuitval – en daarmee hinder voor reizigers – te voorkomen en tegelijkertijd te waken over het welzijn van de medewerkers.

In mijn brief van 6 april 2022 heb ik ook aangegeven dat ProRail de resultaten van het extern uitgevoerde werkbelevingsonderzoek bij verkeersleiding heeft ontvangen. Tijdens de vergadering heeft ProRail mij meegenomen in de eerste reacties naar aanleiding van het werkbelevingsonderzoek en hoe het proces vervolgd zal worden. ProRail heeft aangegeven tevreden te zijn met het degelijke onderzoek en onderschrijft dat inzet van alle betrokken partijen nodig is voor het vervolg. Zij gaf aan dat zij zien dat een groot deel van de medewerkers tevreden is, maar dat er ook een schaduwzijde is van angst en onmacht waar ProRail van geschrokken is. Ik constateer dat ProRail de goede stappen zet met betrekking tot het personeelsbeleid en specifiek voor verkeersleiders om het capaciteitstekort tegen te gaan en om de werkdruk bij de verkeersleiding te verminderen.

⁵ Kamerstuk 29 984, nr. 958

⁶ Kamerstuk 29 984, nr. 976

Bij nieuwe ontwikkelingen zal ik uw Kamer wederom informeren.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
V.L.W.A. Heijnen